

Çin ilə texnologiya əməkdaşlığı genişlənir

XXI əsrdə rəqəmsal transformasiya global iqtisadi inkişafın əsas hərəkətverici qüvvələrindən birinə çevrilmişdir. Dünyanın hər yerində hökumətlər süni intellekt, böyük verilənlər (Big Data), blokçeyn və əşyaların interneti texnologiyalarını dövlət idarəçiliyinə, biznes mühitinə və vətəndaşların gündəlik həyatına inteqrasiya etməyə çalışırlar. Geoiqtisadi turbuləntlik və texnoloji liderlik uğrunda sürətlənmiş rəqabət şəraitində davamlı texnoloji ittifaqların formalaşdırılması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu proseslər fonunda Azərbaycan ilə Çin Xalq Respublikası arasında bir-birini tamamlayan tərəfdaşlıq qurulur. Hər iki texnologiya sektorunda ikitərəfli əməkdaşlığı fəal şəkildə inkişaf etdirirlər ki, bu da hər iki ölkənin rəqəmsal inkişafa, innovativ iqtisadiyyata və beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsinə strateji marağını əks etdirir. Prezident İlham Əliyevin Çinə səfəri digər sahələrlə yanaşı, texnologiya sektorunda da ikitərəfli əlaqələrin keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoymasına da şərait yaradacağı şübhə doğurmur.

Ümumiyyətlə, iki ölkə arasında əməkdaşlığın əsas sütunlarından biri rəqəmsal infrastruktur və texnologiyaların inkişafıdır. Azərbaycan Rəqəmsal İpək Yolu təşəbbüsündə, o cümlədən Avropa və Asiya arasında alternativ rəqəmsal dəhliz yaratmaq üçün Xəzər dənizinin dibi ilə fiber optik kəblərin çəkilməsi layihələrində fəal iştirak edir. Rəqəmsal İpək Yolu layihəsinin

Bu layihə həmin regionların internet trafikinə artan tələbatını ödəməyə və regionda rabitə xidmətlərini yaxşılaşdırmağa kömək edəcək. Bundan başqa, layihə Avrasiyada iqtisadi sabitliyi və rifahı genişləndirəcək. Çin şirkətləri də Azərbaycanın telekommunikasiya infrastrukturunun, o cümlədən 5G texnologiyaları ilə bağlı layihələrin inkişafına öz töhfəsini verir.

icrası rəqəmsal məzmunun və internet xidmətlərinin Avropa internet mərkəzlərindən Qafqaz, Mərkəzi və Cənubi Asiya ölkələrinə ötürülməsini nəzərdə tutur. Müxtəlif ölkələrin ərazisindən keçməklə bu meqa rəqəmsal telekommunikasiya dəhlizi yüksək ötürmə qabiliyyəti və məlumatların ötürülməsində ən az gecikmə ilə ən optimal, ən qısa marşrut olacaq və regional əməkdaşlıq və inkişafa təkan verəcək.

Bununla yanaşı, yüksək texnologiyalar və rəqəmsal iqtisadiyyat sahəsində əməkdaşlığa böyük diqqət yetirilir. Buraya süni intellekt, maliyyə texnologiyaları və ağıllı şəhərlərin yaradılması sahələrində əməkdaşlıq daxildir. Hər iki ölkə bilik və təcrübə mübadiləsində, eləcə də bu perspektivli sahələrdə birgə layihələrin həyata keçirilməsində maraqlı olduğunu bildirir.

“Yaşıl” enerji də digər prioritet sahə-

dir. Azərbaycanın bərpa olunan enerji mənbələri sahəsində artan potensialını və bu sahədə qabaqcıl Çin texnologiyalarını nəzərə alaraq, ölkələr günəş və külək elektrik stansiyalarının tikintisində fəal əməkdaşlıq edirlər. Azərbaycanın enerji balansında bərpa olunan enerji mənbələrinin payının artırılmasına və aşağı karbonlu texnologiyaların inkişafına yönəlmiş birgə layihələr üzrə sazişlər imzalanır.

Qabaqcıl istehsal sahəsində də əməkdaşlıq inkişaf edir. Buna misal olaraq elektrik nəqliyyatı istehsalı sahəsində əməkdaşlığı göstərmək olar. Elektriklə işləyən avtobusların yığılması üzrə birgə müəssisələrin yaradılması nəzərdə tutulur ki, bu da şəhərin avtomobil parkının yenilənməsinə və yerli istehsalın inkişafına töhfə verəcək. Maşınqayırma və elektronikanın digər sahələrində də əməkdaşlıq imkanları nəzərdən keçirilir.

Mühüm aspektlərin biri də innovasiya və texnologiya transferi sahəsində qarşılıqlı əlaqədir. Azərbaycan Çin sərmayəsini yüksək texnologiya sektorlarına cəlb etməkdə və qabaqcıl Çin məhsullarından istifadə etməklə istehsalın lokallaşdırılmasında maraqlıdır. Azərbaycanın sənaye zonalarında və azad iqtisadi zonalarında Çin şirkətlərinin işləməsi üçün şərait yaradılır.

Əməkdaşlıq, həmçinin ikitərəfli ticarətin sadələşdirilməsi və sürətləndirilməsi üçün elektron ticarət və rəqəmsal ticarət platformalarının yaradılması, həmçinin “Kəmərlər və Yollar” təşəbbüsü çərçivəsində Azərbaycan ərazisindən tranzit daşımalaraın səmərəliliyinin artırılması üçün “smart” (ağıllı) limanların və logistik mərkəzlərin inkişaf etdirilməsi sahələrini əhatə edir.

Ən yüksək səviyyədə tərəfdaşlığın strateji xarakteri və bütün sahələrdə, o cümlədən yüksək texnologiyalar və innovasiyalar üzrə praktiki əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinin vacibliyi vurğulanır. Hər iki ölkədə birgə layihələrin stimullaşdırılması, təcrübə mübadiləsi və texnoloji ekosistemlərin inkişafı üçün anlaşma memorandumları və sazişlər imzalanır.

Beləliklə, Azərbaycan və Çin texnoloji əməkdaşlığı fəal və məqsədyönlü şəkildə inkişaf etdirir, bunu iqtisadi artımın, ikitərəfli əlaqələrin şaxələndirilməsinin və möhkəmlənməsinin mühüm amili kimi görürlər. Bu əməkdaşlıq qarşılıqlı faydalıdır: Azərbaycan qabaqcıl texnologiyalara və investisiyalara çıxış əldə edir, Çin isə Avropa və Asiyanın kəsişməsində yerləşən strateji əhəmiyyətli regionda texnoloji mövcudluğunu genişləndirir.

Bir sözlə, əməkdaşlığın institusional arxitekturası Bakı və Pekin arasında texnoloji tərəfdaşlığın genişləndirilməsi üçün etibarlı baza təşkil edir. Strateji aydınlıq, yüksək səviyyəli siyasi dəstək və hər iki tərəfin ikitərəfli mexanizmləri institusional olaraq gücləndirmək istəyi texnoloji inteqrasiyanın dərinləşməsi üçün əlverişli mühit yaradır. Prezident İlham Əliyevin Çinə səfəri digər sahələrlə yanaşı, texnologiya sektorunda da ikitərəfli əlaqələrin keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoymasına şərait yaradacaq. İqtisadiyyatını şaxələndirməyə və qeyri-neft sektorlarını inkişaf etdirməyə çalışan Azərbaycan üçün Çinlə bu cür texnoloji əməkdaşlıq strateji əhəmiyyət kəsb edir və ölkənin modernləşdirilməsində mühüm amilə çevrilə bilər.